

Veïnat de Sant Cristòfol

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Cristòfol
Alçada: 360

Coordenades:

Latitud: 41.63917
Longitud: 1.81818
UTM Est (X): 401573
UTM Nord (Y): 4610389

Classificació

Número de fitxa 08053 - 181
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Popular Contemporani Modern Medieval
Segle XI-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: diversos propietaris
Fitxes associades:
[Sant Cristòfol](#)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 31/12/2016 - 01:00

Descripció

El poble de Sant Cristòfol està situat a l'extrem sud-oest del terme municipal de Castellbell i el Vilar, limitant amb Marganell. Els límits geogràfics i humans són difícils de determinar. Però a grans trets el límit septentrional més significatiu és la riera de Marganell; al sud, els boscos de Martorell i el Prat, als peus del massís de Montserrat; per llevant, els boscos del Pinsà; i la Creu, a l'oest, la serra del Morral i el torrent del Font separen Castellbell i Marganell.

Es tracta d'un veïnat disseminat de masos i masies dedicades en origen al camp. L'eix vertebrador del territori i els seus habitants ha estat, des d'antic, l'església de Sant Cristòfol; amb la casa de l'ermità annexa. Darrera hi ha el petit cementiri. Es troba a l'inici d'una lleugera elevació on s'han anat edificant cases aïllades i, excepcionalment, alguna agrupació de dues, tres o quatre cases. En primer terme i a mida que anem voltant l'església pel sud, ponent i nord, ens trobem cal Sileta, ca l'Isidre, cal Casanovas, cal Noi del Prat, cal Jepet de la Calsina o cal Pascol. En el Pla de Sant Cristòfol hi ha la Sala, que és la seu de l'Associació de Veïns i Propietaris de Sant Cristòfol, autèntic pal de paller social del poble, des de 1886.

Observacions:

La majoria, per no dir totes les cases, tenen un o dos cups, que és el nom que reben aquí les tines. Hem pogut visitar una d'aquestes cases, construïdes a partir del segle XVIII i XIX (cal Jepet de la Calsina). La seva distribució pot servir d'exemple per altres cases. A la planta baixa hi trobem un espai d'accés i distribució al celler i l'escala de pujar. També serveix per guardar-hi atuells del camp. En el celler hi trobem les botes que es feien directament dins i la caixa de la tina. Un cos annex al costat servia de quadra per la mula o el matxo. La porquera anava a continuació. En el primer pis hi havia el menjador i la cuina i alguna habitació. La part de dalt eren les golfes.

Història

L'any 1114 ja existia com a parròquia de la diòcesis de Vic. Per tant, cal entendre que hi havia un poblament dispers de masos amb una població prou important com per crear una parròquia; sota la jurisdicció del castell, documentat des del 924.

Aquell poblament seria l'antecedent de l'actual amb les variacions que el pas dels segles hagi pogut provocar. Dues de les cases més antigues dels seus encontorns són la Calcina, del terme de Marganell, i el Molí de l'Alzina, els amos del qual també posseïen la casa de la quadra de Vilamarics, del terme de Monistrol de Montserrat.

En el fogatge de 1553 s'anomenen les masies de l'Enric, el Plaià, el Carner i el Pujol, que és del terme de Marganell. Entre les més antigues s'hi poden afegir Ferrerolles Vell, el Prat i el Ros.

Bibliografia

ENRICH i VILADOMS, Montserrat (1984). El poble de Sant Cristòfol. Pàgs. 61-66. Col·lecció L'Auca Comentada, núm. 3. Ed. El Brogit

ENRICH i VILADOMS, Montserrat (2011). El poble de Sant Cristòfol. El cor del poble. Els últims 25 anys a Sant Cristòfol. Ed. Sant Cristòfol Books.

